

Interjú Raymond Leo Burke bíborossal

A II. Vatikáni Zsinatról

Eminenciás uram, Ön a második vatikáni zsinat előtt nőtt fel. Hogyan emlékezik vissza azokra az időkre?

Az egyház nagyon szép időszakában nőttem fel, amikor gondosan tanították a hitet mind otthon, mind a katolikus iskolában, különösen a Baltimore-i Katekizmusból. Emlékszem a szent liturgia nagy szépségére. Még a mi kis vidéki városunkban is gyönyörű szentmisék voltak. Természetesen nagyon hálás vagyok a szüleimért, akik nagyon józanul arra neveltek, hogyan kell katolikusként élni. Tehát csodálatos évek voltak.

Egy barátom, aki a zsinat után született, azt szokta mondani: „Nem minden volt jó a régi időkben, de minden jobb volt.” Mit gondol erről?

Nos, abban az időben kell élni, amit az Úr ad nekünk. Az biztos, hogy nagyon jó emlékeim vannak az 1950-es és a korai 1960-as évekről, amelyekben felnőttem. Azt hiszem, a legfontosabb az, hogy értékeljük katolikus hitünk organikus jellegét és értékeljük azt a hagyományt, amelyhez tartozunk, és amely által a hit eljutott hozzánk.

A zsinat utáni nagy változásokat lelkesedéssel fogadta?

Ezek a változások nem sokkal a zsinat után történtek. Kezdő seminarista voltam abban az időben, és figyelemmel kísértük, a zsinaton történeteket. De a zsinatot követő élményeink, olyan erősek voltak, sőt bizonyos esetekben olyan drasztikusak, hogy őszintén szólva, fiatalemberként elkezdtem megkérdőjelezni, hogy vajon igazából ez volt-e a célja a zsinatnak, mert láttam, hogy sok szép dolog az egyházban, hirtelen többé már nem volt jelen, sőt ezeket többé már nem is tekintették szépnek. Gondolok például a nagy múltú gregorián énekekre, illetve a latin nyelv használatára a szent liturgia ünneplése során. Aztán természetesen az úgynevezett „zsinati szellem” befolyásolt más területeket is, például az erkölcsi életet és a hitoktatást, valamint láttuk, ahogy sok pap elhagyta a papi szolgálatot, és sok szerzetesnővér otthagya a szerzetesi életet. Tehát feltétlenül voltak olyan szempontok a zsinat utáni időszakban, melyek kérdéseket vetettek fel.

Önt 1975-ben szentelték pappá. Úgy gondolta, hogy valami elromlott az egyházban?

Azt hiszem, igen. Valahogy elvesztettük a szent liturgia erősen központi voltát és így a papságét és a papi szolgálatát is az egyházban. Azt kell mondanom, hogy olyan erősen a hitben nőttem fel, és olyan erős hivatástudatom volt, hogy soha nem tudtam volna visszautasítani, amit a mi Urunk kért. De láttam, hogy van valami, ami bizonyosan elromlott. Például tanúja voltam fiatal papként a katekézis ürességének. A kateketikai szövegek nagyon szegényesek voltak. Majd tanúja voltam a liturgikus kísérletezésnek - közülük néhányra nem is akarok emlékezni. A lelki élet hanyatlott, és a vasárnapi szentmisén való részvétel folyamatosan csökkenni kezdett. Mindezek azt jelezték számomra, hogy valami baj van.

A szentmise két formája

El tudta volna képzelni 1975-ben, hogy egyszer szentmisét mond abban a rítusban, amit a megújulás kedvéért elvetettek?

Nem, nem gondoltam volna. Bár, azt is el kell mondanom, hogy ezt teljesen normálisnak találom, mert nagyon szép rítus volt, és az, hogy az egyház ezt visszaállította, nagyon egészséges jel. Az az igazság, hogy abban az időben a liturgikus reform nagyon radikális volt, és amint már említettem, drasztikus is. Így a helyreállítás gondolata nem látszott lehetségesnek, de Istennek hála, meg történt.

Jogilag a Novus Ordo¹ és a hagyományos latin mise² ugyanaz a rítus. Önnek is ez az élménye, amikor az új vagy a régi rítus szerint főpapi misét celebrál?

Igen, a két rítus valóban ugyanaz, és azt hiszem, hogy amikor az úgynevezett új rítust, azaz a rendes formát nagy odafigyeléssel és erős hittel annak tudatában ünneplik, hogy a szent liturgia Isten cselekedete, akkor még tisztábban láthatjuk ugyanazon rítus két formájának egységét. Másrészt remélem, hogy idővel néhány elemet, amelyet oktalanságból kivettek a szentmise rítusából, s amely mára a hagyományos formává vált, helyre lehet állítani, mert a különbség a két forma között igen éles.

Milyen értelemben?

A rendkívüli forma gazdag kifejezésvilága, amelynek minden mozzanata a liturgia istenközpontúságára mutat, a hagyományos formában gyakorlatilag a lehető legalacsonyabb szintre csökkent.

A 2014-es szinódusról

A családszinódus sokkoló volt, sőt néha még botrányos is, különösen a fiatal katolikus családok számára, akik az egyház a jövőjét jelentik. Van okuk aggodalomra?

Igen, van. Úgy gondolom, hogy a nemrég, [2014. október 18-án] véget ért szinódus felénél kiadott jelentés talán az egyház egyik legmeggrázóbb nyilvános dokumentuma, amit csak el tudok képzelni. Súlyos riadalomra ad okot, és ezért különösen fontos, hogy a jó, katolikus családok, akik megélik a házasság szentségének szépségét, újra odaszenteljék magukat az igaz házasságnak, és minden lehetséges alkalmat felhasználnak arra, hogy tanúságot tegyenek a házasság igazságának szépségéről, amelyet minden nap megtapasztalnak házasságukban.

Magas rangú főpapok azt a benyomást keltik, hogy a „fejlődés” az egyházban a homoszexuális lobbis és a válás támogatásában rejlik. Úgy gondolják, hogy ezek a dolgok új tavaszhoz vezetnek az egyházat?

Nem tudom, hogyan lehetnek ilyen dologban. Hogyan is lenne lehetséges, például hogy a válásból - amelyet a *Gaudium et Spes* (az egyház pasztorális konstitúciója) a társadalom pestisének nevezett -, és a homoszexuális cselekedetek támogatásából, amely eredendően gonosz, bármi jó származhatna? Valóban azt tapasztaljuk, hogy mindkettő a társadalom rombolását, a család széthullását, a társadalom szövetének felbomlását, és a természetellenes cselekedetek esetében, az emberi szexualitás korrupcióját eredményezi, pedig a szexualitás lényegénél fogva a házasságra és a gyermekek nemzésére rendeltetett.

---

¹ a II. vatikáni zsinat utáni megreformált mise, amely 1969-től van érvényben (ford.)

² a tridenti mise, avagy a hagyományos római mise 1969-ig volt érvényben, viszont XVI. Benedek pápa rendelkezésére a hívők igénye esetén az ordinárius külön engedélye nélkül újra alkalmazható (ford.)

Gondolja, hogy az egyház óriási területein a fő probléma az, hogy nincsenek katolikus családok és főként nincsenek katolikus gyermekek? Nem erre kellett volna fektetnie a szinódusnak a hangsúlyt?

Azt hiszem, igen. Nagyon is így gondolom. Az egyház függ az egészséges, katolikus családi élettől, az pedig függ az egészséges, katolikus családoktól. Igenis hiszem, hogy ott, ahol az egyház leginkább szenved, ott a házasság és a családi élet is szenved. Látjuk, hogy amikor a házasságban a párok nem nagyvonalúak abban, hogy új emberi életet hozzanak a világra, a házasságuk is pusztulásnak indul, csakúgy, mint a társadalom. Számos országban tanúi vagyunk annak, hogy a helyi lakosság, amely sok esetben keresztény lenne, eltűnően van, mert a születési ráta annyira alacsony. Ezek közül néhány helyen - például ahol erős az iszlámhoz tartozó egyének jelenléte - azt látjuk, hogy a muszlim élet veszi át a vezető szerepet azokban az országokban, amelyek korábban keresztények voltak.

A Szent X. Piusz Testvériségről

Nyugat-Európa és az USA több területén, már csak azokon a plébániákon vannak gyermekek, amelyek a Szent X. Piusz Papi Testvériséghez tartoznak, miközben egész egyházmegyék halnak ki. A püspökök észreveszik ezt?

Úgy vélem, igen. Nekem nincs közvetlen tapasztalatom arról, amit említ. Amikor Wisconsin államban La Crosse püspöke voltam, és Missouriban Saint Louis érseke, hallottam, hogy vannak egyes európai országok, ahol az egyházmegyék gyakorlatilag nem tudnak továbblépni, viszont erős azok jelenléte, akik a Szent X. Piusz Papi Testvériséghez tartoznak. Nem tudok mást mondani, mint hogy a püspököknek ezeken a helyeken fel kellene figyelniük erre és el kellene gondolkozniuk ezen.

A fiatal katolikusokról

Egy átlagos nyugat-európai és amerikai plébánián a legtöbb gyakorló katolikus azok közül kerül ki, akiket a zsinat előtt kereszteltek meg és még előtte vettek részt hitoktatáson. Az egyház ezekben az országokban a saját múltjából él?

Úgy gondolom, hogy az én generációm, abban a szerencsés helyzetben volt, hogy olyan időben nőtt fel, amikor erős volt a katolikus hit gyakorlása, erős hagyománya volt a vasárnapi szentmisén és a szent liturgián való részvételnek, erős volt az imaélet és a hitoktatás. Viszont azt hiszem, hogy sajnos valahogy magától értetődőnek vettük ezt, és nem fordítottunk kellő figyelmet a hit továbbadására, úgy, ahogy azt mi a nemzedékek boldogulásának érdekében megismertük. Azt látom most, hogy sok fiatal már jó ideje éhezik és szomjazik arra, hogy megismerje a katolikus hit gyökereit, és hogy megtapasztalja a hit hagyománya gazdagságának sok aspektusát. Hiszem, hogy most pontosan az áll helyre, ami egy ideig elveszett, vagy amivel nem törődtek megfelelő módon. Úgy gondolom, hogy a katolikus fiatalok körében most újjászületés zajlik.

A családszinódusnak vannak-e arra vonatkozóan tervei, hogy hogyan támogassák a házasságot, hogyan bátorítsák a sokgyermekes családokat?

Őszintén remélem, hogy igen. Nem vagyok része a központi vezetőségének illetve a bíborosok és püspökök azon csoportjának, akik segítik a püspöki szinódus szervezését és vezetését, de nagyon remélem, hogy igen.

A Kasper javaslatról

Sok katolikus attól tart, hogy a püspöki szinódus végül kétértelműen fog fogalmazni és „pasztorális” érveket használnak fel a tanítás de facto megváltoztatására. Indokoltak ezek a félelmek?

Igen, azok. Sőt, a szinóduson a hit tanításával ellentétes gyakorlat támogatására használt egyik legalattomosabb érvelés az, hogy „Mi nem nyúlunk hozzá a hittételhez. Hiszünk a házasságban, ahogy az egyház mindig is hitt benne, mi csak az egyházfegyelmet változtatjuk meg.” A katolikus egyházban ez soha nem történhet meg, mert a katolikus egyházban a fegyelem mindig közvetlenül kapcsolódik a tanításhoz. Más szóval, az egyházfegyelem a hit igazságának, általában véve pedig az élet igazságának szolgálatában áll a katolikus egyházban. Így hát nem lehet azt mondani, hogy megváltoztatjuk az egyházfegyelmet, anélkül, hogy annak ne lenne valamilyen hatása a hittételre, amelyet őriz, védelmez vagy támogat.

A „kegyelem” kifejezést az egyház tanításának, sőt az Újszövetségnek a megváltoztatására használják annak érdekében, hogy elnézzék a bűnt. Leleplezték a „kegyelem” kifejezésnek ezt a becstelen használatát a szinódus folyamán?

Igen. Voltak szinódusi atyák, akik kegyelem olyan hamis értelmezéséről beszéltek, amely nem veszi figyelembe a bűn valóságát. Emlékszem, az egyik szinódusi atya feltette a kérdést: „A bűn már nem is létezik? Többé nem ismerjük már fel?” Tehát, azt hiszem, hogy bizonyos szinódusi atyák ezt nagyon erősen kihangsúlyozták. Dietrich Bonhoeffer, a német evangélikus lelképásztor, aki a második világháborúban halt meg, érdekes analógiát használt. Beszélt a „drága” kegyelemről és az „olcsó” kegyelemről. Nos, nincs „olcsó” kegyelem. Amikor az egyházban Isten életének részesévé válunk, akkor az új életformát, napi megtérést követel tőlünk Krisztushoz. Isten irgalmát olyan mértékben ismerjük meg, amennyire befogadjuk a megtérést, és arra törekszünk, hogy minden napunkat átadjuk Krisztusnak, s hogy legyőzzük bűnösségünket és gyengeségünket.

Miért használják a „kegyelem” kifejezést a házasságtörőkre, a pedofilokra viszont nem? Más szóval, a média dönti el, hogy az egyház mikor alkalmazhatja a „kegyelem” szót s mikor nem?

Ez is egy olyan dolog, ami előkerült a szinódus során. A kegyelem arra a személyre vonatkozik, aki bármely okból bűnt követ el. Mindig elő kell hívni az adott személyből a jót, más szóval, meg kell hívni az adott személyt arra, aki ő valójában: Isten gyermeke. Ugyanakkor fel kell ismerni, hogy a bűn függetlenül attól, hogy házasságtörés vagy a pedofília, lopás vagy gyilkosság - bármi legyen is az -, nagy gonoszság, halálos bűn, s ezért taszít bennünket. Nem tudjuk elfogadni ezeket. A legnagyobb jószág, a legnagyobb kegyelem, amit ki tudunk mutatni a bűnös felé az, hogy elismerjük a cselekedetek rossz voltát, amelyeket elkövetett, és meghívjuk az igazságra.

A pápa hatalmáról és tekintélyéről

Hinnünk kell még, hogy a Biblia a legfőbb tekintély az egyházban és azt még a püspököknek vagy a pápának sem lehet manipulálni?

Teljes mértékben! Krisztus szava az igazság. Mindannyian meghívást kaptunk arra, hogy engedelmessédjünk neki, és elsősorban a Szentatya hivatott arra, hogy engedelmessédjön. Valamikor a szinódus alatt tettek egy utalást a Szentatya hatalmának teljességére, amelyet

latinul *plenitudo potestatis*nak hívnak, s azt a benyomást keltették, hogy a Szentatya például még az érvényes, elhált házasságot is fel tudja bontani. Ez nem igaz. A „hatalom teljessége” nem abszolút hatalom. Ez a „hatalom teljessége” arra, hogy Krisztus iránti engedelmességből megtegyük azt, amit Ő parancsol. Így mindannyian követjük a mi Urunkat, Jézus Krisztust, a Szentatyával az élen.

Egy érsek nemrég azt mondta: „Természetesen mi követjük az egyház családról szóló tanítását,” majd hozzátette: „... amíg a pápa másként nem dönt.” Van hatalma a pápának megváltoztatni egy hittételt?

Nem, ez lehetetlen. Tudjuk, mi az egyház következetes tanítása. Kifejezetten ezt ismertette például XI. Pius pápa a *Casti connubii* című enciklikájában. Erről szól VI. Pál pápa *Humanae vitae* enciklikája. Szent II. János Pál pápa is csodálatosan kifejtette a *Familiaris consortio*ban, hogy a tanítás változhatatlan. A Szentatya szolgálata az, hogy megőrizze ezt a tanítást és újszerűen, frissen tárja elénk, de nem változtathatja meg.

Azt mondják, a kardinálisok azért járnak karmazsinvörösben, mert a mártírok vérének képviselik, aki meghaltak Krisztusért. John Fishert kivéve, akit akkor kreáltak bíborossá, amikor már börtönben volt, kardinális sosem halt meg a hitért. Mi ennek az oka?

Nem tudom. Nem tudom megmagyarázni. Bizonyos, hogy néhány bíboros sokat szenvedett a hitért. Gondolunk, például Mindszenty bíborosra (1892-1975) Magyarországon, vagy Stepinac bíborosra (1898-1960) az akkori Jugoszláviában, valamint más bíborosokra az egyház történelmének különböző időszakában, akik nagy szenvedések árán védelmezték a hitet. A mártíromságnak nem csak véres formája létezik. Beszélünk vörös vértanúságról, de van fehér mártíromság is, amely magában foglalja a hit igazságának hű tanítását és védelmét, sőt lehet, hogy a száműzetést is, mint ahogy egyes bíborosokkal történt, vagy egyéb szenvedést. A lényeg, hogy a bíboros megvédje a hitet *usque ad effusionem sanguinis* - még a vére árán is. A bíborosnak mindent el kell követnie, hogy megvédje a hitet, még ha ez a vére kiontását jelenti is, vagy minden más azt megelőző szenvedést.

Burke bíboros kedvenc dolgairól, legkedvesebb emlékeiről és az utolsó ítéletről való félelemről

Eminenciádnak néhány gyors kérdés: Ki a legkedvesebb szentje?

Nos, a Boldogságos Szűzanya nyilvánvalóan mindannyiunk kedvence.

Ő nem számít bele!

[nevet] Nagy tisztelője vagyok Szent Józsefnek. De van egy szent, aki nagyon sokat segített nekem életem során, gyermekkorom óta és a szemináriumban is: ő Lisieux-i Szent Teréz, a kis virág. Az ő kis útja számomra továbbra is nagyon hasznos a lelki életben.

Kedvenc imája?

A rózsafüzér.

Mi a kedvenc könyve?

Gondolom, hogy a Katekizmus nem számít. [nevet]

Nem, a Biblia sem.

Nagyon szeretem Boldog Columba Marmion (1858-1923) írásait is, a lelkeségi írásokat, és Fulton Sheen (1895-1979) érsek írásait is nagyon kedvelem.

Mi volt papi életének legnagyobb pillanata?

Azt hiszem, maga a pappá szentelés. Sokszor gondolok vissza erre. Minden benne volt, és minden ebből bontakozott ki. Azt találtam a legszebbnek a papságban, hogy papságom első öt évében a gyónás szentségének kiszolgáltatása által nagyon intenzív papi szolgálatom volt egy plébánián: sok gyónatás, természetesen a szentmise bemutatása és a gyermekhittan. Majd rövid ideig - három évig - egy katolikus középiskolában tanítottam. Ezek az emlékek valóban papságom féltve őrzött emlékei.

Fél az utolsó ítélettől?

Természetesen. Belegondolok például minden felelősségbe, amely engem terhelt, elsősorban papként, de sokkal inkább püspökként és bíborosként, és ez lelkiismeretvizsgálatra indít. Tudom, hogy egyes dolgokat, amelyeket megtettem, sokkal jobban tehettem volna, és ez félelmet kelt bennem. De remélem, hogy az Úr irgalmas lesz hozzám, és imádkozom ezért.

Köszönöm, Eminenciás uram.

Szívesen.

Forrás:

<https://cristianesimo.cattolico.wordpress.com/2014/12/14/an-interview-with-cardinal-raymond-leo-burke/>